

PRESSMEDDELANDE från EU:s narkotikacentrum i Lissabon

ÅRSRAPPORT 2005: TYNGDPUNKT PÅ BROTTSLIGHETEN OCH FÄNGELSERNA Narkotikabrotten ökar i det flesta EU-länder

(24.11.2005 LISSABON) Brotten mot narkotikalagstiftningen ("narkotikabrott") har enligt rapporter ökat i de flesta av **EU:s 25 medlemsstater** och **Norge** sedan slutet av 1990-talet, uppger **EU:s narkotikacentrum (ECNN)** i sin **Årsrapport 2005 över situationen på narkotikaområdet i Europa**, som läggs fram i Bryssel idag ⁽¹⁾.

Denna uppåtgående trend i 20 länder under perioden 1998–2003 är enligt narkotikacentrumet särskilt tydlig i **Estland** och **Polen**, där de rapporterade narkotikabrotten ökade ungefär tio respektive tre gånger så mycket ⁽²⁾. I vissa länder konstaterades dock att sådana brott minskade under 2003, nämligen i **Belgien, Spanien, Italien, Malta, Österrike** och **Slovenien**.

Narkotikarelaterad brottslighet är ett brett begrepp som innefattar ett stort antal brott, förtydligar **ECNN**. Det kan omfatta brott som begås under narkotikapåverkan, brott som begås för att finansiera narkotikaanvändning och brott som har samband med marknaderna för olagliga droger. Det är dock endast på området för narkotikabrott som det finns rutindata i **EU**. Uppgifterna har emellertid samlats in med hjälp av mycket olikartade rapporteringsmetoder.

I de flesta av **EU:s medlemsstater** avser den största andelen av narkotikabrotten användning eller innehav av narkotika (för personligt bruk): från 39% i **Polen** till 87% i **Österrike** och **Förenade kungariket**. I ett fåtal länder utgör dock langning av eller handel med narkotika den största andelen: 46% i **Luxemburg** och 91% i **Tjeckien**.

Allt fler narkotikabrott innefattar kokain

Andelen narkotikabrott som innefattar kokain ökade under perioden 1998–2003 enligt tillgängliga uppgifter. Denna andel varierar kraftigt från land till land, från 1% i **Tjeckien** och **Litauen** till 32% i **Italien** (avser endast narkotikahandel). Endast i **Tyskland** har andelen kokainrelaterade brott minskat under denna period.

Cannabis är fortfarande den mest förekommande drogen i narkotikabrott i de flesta av **EU:s medlemsstater** och andelen narkotikabrott som innefattar denna substans har sedan 1998 ökat i **Tyskland, Spanien, Frankrike, Irland, Litauen, Luxemburg, Malta** och **Portugal**. Siffran är dock stabil i **Belgien, Tjeckien, Nederländerna, Slovenien, Sverige** och **Förenade kungariket** och har sjunkit i **Italien** och **Österrike**.

De heroinrelaterade brotten minskade i samtliga rapporterade länder under perioden 1998–2003, utom i **Österrike** och **Förenade kungariket**, där de ökade.

Upp till en tredjedel av internerna har injicerat narkotika i fängelset

Enligt rapporten varierar de senaste uppskattningarna av injicering av narkotika i fängelserna kraftigt, från mindre än 1 till 34% av internerna, beroende på den fängelsepopulation som studerats. Detta innebär att en av tre interner i de värst drabbade fängelserna har injicerat i fängelset, vilket understryker vikten av åtgärder för att minska skadeverkningarna och därmed stoppa spridningen av infektionssjukdomar (t.ex. hiv och HCV).

Alla EU:s medlemsstater samt **Norge, Bulgarien** och **Rumänien** ser nu till att narkotikaanvändare i fängelser får stöd, även om tjänsternas typ och tillgänglighet i hög grad varierar. Enligt rapporten är det uppenbart att det i allt högre grad erkänns att "interner har samma rättigheter som den övriga befolkningen när det gäller tillgång till vård, inklusive hjälp och behandling till narkotikamissbrukare". De tjänster som erbjuds innefattar drogfria program, avgiftning, substitutionsbehandling, rådgivning och utbildning.

Modellerna för missbrukarvård för interner, särskilt substitutionsbehandling, är enligt rapporten fortfarande begränsade. I **Spanien** får dock 82% av problemmissbrukarna av opiater i fängelser substitutionsbehandling. Länder som redovisar "avsevärda ökningarna" i tillgången på denna typ av behandling i fängelserna är bland annat **Frankrike** (där buprenorfin är vanligast) och **Irland**.

Länderna väljer i allt högre grad vård i stället för fängelse

ECNN skriver i ett särskilt kapitel om olika alternativ till fängelse för narkotikamissbrukande brottslingar att fängelser kan vara en "särskilt skadlig miljö" för många problemmissbrukare. De flesta av **EU:s medlemsstater** och **Norge** har nu antagit lagar om ett antal alternativ som kan skjuta upp, undvika, ersätta eller komplettera fängelsestraffen (t.ex. samhällstjänst, körförbud och behandling av narkotikaberoende).

Med särskild tyngdpunkt på vård som alternativ understryker narkotikacentrumet att det nu råder en "bred politisk samsyn" om att ge narkotikamissbrukande interner vård i stället för fängelse. Fängelserna är enligt rapporten överfulla i många länder och vårdalternativet kan visa sig vara en mer kostnadseffektiv påföljd. Alternativet tillämpas främst på narkotikamissbrukare, vilket speglar den aktuella synen på dessa individer som patienter med en behandlingsbar fysisk och psykosocial sjukdom.

Lagstiftarna erbjuder särskilt utsatta unga narkotikamissbrukare behandlingsalternativ. Det finns dock fortfarande mycket få behandlingsprogram som är särskilt inriktade på unga brottslingars behov. **Tyskland, Luxemburg, Ungern, Österrike** och **Förenade kungariket** är de få länder som har program för riktad prevention för förstagångsbrottslingar (övervägande cannabimissbrukare). Programmen innefattar psykologisk hjälp, utbildning och rådgivning.

Att övergå till vård för missbrukande brottslingar kan bidra till att minska brottsligheten och andra företeelser som skadar samhället samt hjälpa personer med narkotikaproblem att förbättra sin hälsa och sitt sociala välbefinnande, säger **ECNN:s direktör Wolfgang Götz**. Lämpliga behandlingsinrättningar är av stor vikt för att stödja denna strategi. Brottslingens motivation är dock också avgörande för att den skall bli framgångsrik.

I **EU:s** nya handlingsplan mot narkotika (2005–2008) uppmanas medlemsstaterna att "säkerställa effektivt utnyttjande av och utveckla ytterligare alternativ till frihetsberövande för narkotikamissbrukare som begår narkotikarelaterade brott".

Anmärkningar

För ytterligare information om årsrapporten för 2005 och allt tillhörande material, se <http://annualreport.emcdda.eu.int>

⁽¹⁾ Se Statistikbulletin för 2005 (*2005 Statistical bulletin*), tabell DLO-1.

⁽²⁾ En lagändring i Polen år 2000 kan ha bidragit till att de rapporterade narkotikabrotten ökat i detta land.